

فهرست

پیشگفتار ۷

■ بخش ۱: مقدمه ۹

فصل ۱: مقدمه ۱۱

فصل ۲: تاریخچه بهداشت عمومی ۱۷

■ بخش ۲: تاریخچه بهداشت عمومی ۳۵

فصل ۳: فعالیت‌های بخش بهداشت ۳۷

فصل ۴: ارزیابی بهداشت جامعه ۵۱

فصل ۵: ترکیب‌بندی بخش ۶۵

فصل ۶: عملکرد بهداشت عمومی محلی ۷۹

فصل ۷: جمع‌آوری و مدیریت داده‌ها، استفاده کارآمد از اطلاعات بهداشتی ۱۰۱

فصل ۸: مناطق تحت پوشش بهداشت عمومی ۱۳۱

فصل ۹: تعامل با دولت محلی ۱۴۱

■ بخش ۳: مدیریت زیر استان ۱۵۱

فصل ۱۰: مبانی مدیریت: تئوری و کاربرد ۱۵۳

فصل ۱۱: رفتار سازمانی ۱۶۷

فصل ۱۲: شرح شغل (وظایف) ۱۸۹

فصل ۱۳: عضوگیری و گزینش کارمند ۱۹۹

فصل ۱۴: ملاحظات مربوط به حقوق پرداختی ۲۱۵

فصل ۱۵: آموزش کارکنان ۲۲۷

فصل ۱۶: پرداخت پاداش به کارکنان ۲۴۱

فصل ۱۷: کارکنان مشکل‌ساز ۲۵۷

فصل ۱۸: مسائل بین اتحادیه - مدیریت ۲۷۱

■ **بخش ۴: ارتباط با هیات مدیره‌های محلی بهداشت ۲۸۱**

- فصل ۱۹: فعالیت‌های روزانه ۲۸۳
- فصل ۲۰: حسابداری و مدیریت مالی ۲۹۳
- فصل ۲۱: بودجه ۳۰۹
- فصل ۲۲: نقش مأمور بهداشت در توسعه برد بهداشت ۳۱۹
- فصل ۲۳: انجمن‌های ایالتی و کشوری ۳۳۷

■ **بخش ۵: تعامل با مسئولان بهداشت همکار ۳۵۳**

- فصل ۲۴: همکاری بین آژانس‌ها ۳۵۵
- فصل ۲۵: تشریک منابع ۳۶۵

■ **بخش ۶: آمادگی اضطراری: تروریسم، سوانح و بلایای طبیعی ۳۷۹**

- فصل ۲۶: آمادگی اضطراری ۳۸۱
- فصل ۲۷: آمادگی یکپارچه جهت مقابله با بحران ۴۰۵
- فصل ۲۸: مدیریت بحران ۴۲۱
- فصل ۲۹: بیوتروریسم ۴۴۳

■ **بخش ۷: رسانه‌ها ۴۶۱**

- فصل ۳۰: رسانه: برقراری تماس و ایجاد ارتباط ۴۶۳
- فصل ۳۱: مدیریت جریان اطلاعات ۴۷۵

■ **بخش ۸: بهداشت عمومی ۴۸۳**

- فصل ۳۲: وضع مالیات ۴۸۵
- فصل ۳۳: بازاریابی برای بهداشت عمومی و بخش‌های بهداشت عمومی ۴۹۵
- فصل ۳۴: سازماندهی و فعال‌سازی کلینیک‌ها ۵۱۱

■ **بخش ۹: دیگر بخش‌ها و حوزه‌های بهداشت ۵۲۳**

- فصل ۳۵: بخش‌های بهداشت ایالتی ۵۲۵
- فصل ۳۶: بخش‌ها و آژانس‌های فدرال ۵۳۹
- واژه‌یاب ۵۵۷

پیشگفتار

کتاب‌های مربوط به مدیریت می‌آیند و می‌روند. تئوری‌های مختلف ظهور کرده، محبوبیت می‌یابند و سپس همچنان که جای خود را به تئوری‌های جایگزین می‌دهند، رنگ می‌بازند. در نتیجه حجم کتاب‌های نگاشته شده در مورد مدیریت بیشتر می‌شود. دانشجویان، دانشگاہیان، کارشناسان و دیگر خوانندگان همه و همه در فرآیند تهیه، ارایه، تشریح و استفاده از اطلاعات موجود در چنین کتاب‌هایی مشارکت دارند. اساتید به اصول تأکید می‌ورزند اما مکرراً مطالب روشن‌کننده بیشتری به آن می‌افزایند.

فصول این کتاب همچنان که الگوهای تئوریک را بررسی می‌نمایند بر مسئولیت‌ها و واقعیات روزمره متمرکزند. مردم غالباً با برخورداری از مهارت‌های فنی بالا وارد حرفه خود می‌شوند. این امر در مورد پزشکی، بهداشت عمومی و بهداشت محیط زیست نیز صادق است. افراد همچنانکه موفقیت کسب می‌کنند به سمت‌های رهبری ارتقاء می‌یابند و مسئولیت‌های مدیریتی را بر عهده می‌گیرند. این افراد مستعد بعضاً فاقد آموزش رسمی در زمینه مدیریت هستند. فراهم نمودن وسیله‌ای جهت رفع این گونه نیازها از دیگر اهداف پروژه حاضر بود. مطالعات موردی خوانندگان را قادر به تمرکز به موضوع و زمینه بحث را فراهم می‌آورد. هر فصل با یک مطالعه موردی آغاز می‌شود و مسائلی جهت تفکر بیشتر مطرح می‌گردد.

مسائل موجود در این مطالعات موردی در قسمت نتیجه‌گیری هر فصل حل می‌گردند. مطالب ارائه شده در هر فصل اساس راه حل ارائه شده جهت مطالعه موردی را تشکیل می‌دهند. سالهاست که مطالعات موردی یک آیتم استاندارد در برنامه‌های آموزش شغلی به حساب می‌آیند. دانشجویان در قالب اظهار نظرهای مکتوبی که در باره دوره‌های آموزشی ارائه داده‌اند بر کارکرد مطالعات موردی مهر تأیید نهاده‌اند.

در اینجا از همه کسانی که در نگارش فصول مختلف ما را یاری داده‌اند تشکر می‌کنیم. ما همچنین مشتاق دریافت هر گونه نظرات یا پیشنهادات بوده تا در راستای ارتقای چاپ‌های بعدی به کار بندیم. امیدواریم مطالعه این کتاب برای همه خوانندگان مفید فایده باشد.

بخش ۱

مقدمه

فصل ۱

مقدمه

اهداف فصل

- پس از مطالعه این فصل خوانندگان قادر خواهند بود:
- از اهمیت دانش مدیریت برای کارشناسان بهداشت عمومی مطلع شوند.
- با صفحه آرابی این کتاب آشنا شوند.
- از ویژگی‌های مختلف این کتاب مطلع شوند.

مطالعه موردی^۱

جان سیمپسون^۲ به قدری خوشحال بود که انگاری روی ابرها راه می‌رفت. او به تازگی به سمت مدیر برنامه ارتقاء یافته بود. جان به همسرش تلفن کرد تا این خبر خوب را به او بدهد؛ "آره، درسته، مدیر برنامه از این به بعد روی کار دو تا کارمند و یک انترن نظارت می‌کنم". همسرش پرسید: "حقوقت هم زیاد میشه؟"، جان با خوشحالی پاسخ داد. "آره، حقوقم ۹ درصد زیاد میشه"، همسرش گفت: "اینکه خیلی خوبه عزیزم تبریک می‌گم!". او به خرید پرده‌های نو برای اتاق نشیمن فکر می‌کرد. آنها از هم خداحافظی کرده و تلفن را قطع کردند. جان نام عنوان جدیدش را بر روی یک تکه کاغذ نوشت. خوشحالی کم کم جای خود را به ترس داد. جان می‌دانست که در زمینه مدیریت نه تجربه داشت و نه آموزش دیده بود. برنامه درسی وی در کالج شامل هیچ واحد درسی مدیریتی نمی‌شد.

شما چه توصیه‌ای برای جان دارید؟

مقدمه

برای بسیاری از مردم، عبارت بهداشت عمومی تصاویر کلینیک‌های مصون‌سازی، بازسازی اغذیه‌فروشی‌ها و پرستاران مدرسه را که در حال انجام وظایف روزانه خود هستند به ذهن می‌آورد. با این حال بهداشت عمومی چیزی فراتر از مجموعه‌ای از برنامه‌هاست. افراد جامعه تنها گوشه‌ای از فعالیت‌های انجام گرفته توسط بخش‌های بهداشت عمومی را مشاهده می‌کنند و غالباً از برنامه‌ریزی‌های لازم جهت ارائه برنامه‌ها و خدمات بهداشت عمومی بی‌خبرند. کتاب پیش رو چگونگی انجام فعالیت‌های بخش بهداشت، چگونگی ایجاد برنامه‌های جدید، تکنیک‌های مورد استفاده جهت استخدام و آموزش کارمندان، نقش رسانه‌ها در بهداشت عمومی و موضوعات بی‌شمار دیگری را مورد بررسی قرار می‌دهد، موضوعاتی که بررسی آنها نیازمند درک دانش عملی لازم جهت ایجاد و حفظ آژانس‌های موفق بهداشت عمومی می‌باشد. در عنوان این کتاب واژه "ضروری" آمده است. نویسندگان این کتاب مفاهیمی را در کتاب گنج‌نایده‌اند که جهت کسب موفقیت در زمینه مدیریت بهداشت عمومی ضروری و حیاتی می‌باشد.

دانش عملی را می‌توان به عنوان ترکیب ایده‌آل تکنیک‌های فراگرفته شده از طریق تجربه و مطالعات تئوریک تعریف نمود. هنگامی که این عوامل متناسب نباشد، بهداشت عمومی نمی‌تواند به توانمندی‌های کامل خود دست یابد. برنامه‌ها و فعالیت‌های دقیق کارآمد و ابداعی بخش بهداشت نیازمند نیروی کار آموزش دیده‌ای است که بتواند با مشکلات پیش روی مقابله کند. بیشتر کتاب‌های درسی که اخیراً در زمینه مدیریت، تأمین مالی، رهبری و دیگر موضوعات به نگارش درآمده‌اند، منابع خوبی هستند که حاوی تئوری‌ها و اطلاعات در زمینه موضوعات پیچیده می‌باشند. این کتاب‌ها با تشریح و آرایه اطلاعات درباره

1. Case Study
2. John Simpson

قطعات سازنده یک تئوری به اهداف تعیین شده خود دست یافته است. اطلاعات موجود در این کتاب بر مبنای تجربیات واقعی فعالان و کارگزاران بهداشت عمومی در قالبی مناسب برای دانشجویان ارائه شده است. دلیل اصلی نگارش این کتاب ارائه اطلاعات در زمینه مدیریت بهداشت به گونه‌ای است که در دسترس افراد در مراحل مختلف شغلی باشد. دانشجویان بهداشت عمومی عبارتند از: دانشجویان دانشگاهی، کارکنان بهداشت عمومی، و افراد دارای سمت‌های رهبری؛ و کارگزاران بهداشت عمومی عبارتند از: اعضای هیات مدیره‌های بهداشت و دیگر مسئولان دولتی که به اطلاعات دقیق و قابل استفاده نیاز دارند. این کتاب به اعضای هیأت مدیره امکان می‌دهد تا به درک بهتری از مشکلات و راهکارهای مدیریتی مرتبط با بهداشت عمومی دست یابند.

صفحه آرایی کتاب

هر فصل این کتاب با یک مطالعه موردی مرتبط با مطالب همان فصل آغاز می‌شود. مشکل موجود در مطالعه موردی در قسمت نتیجه‌گیری هر فصل حل می‌گردد. این کتاب هم یک کتاب آموزشی و هم یک کتاب مرجع می‌باشد. هر فصل می‌تواند به طور مستقل مطالعه شود و یا جهت دستیابی به تعریف کاملی از مدیریت بخش بهداشت می‌توان کل کتاب را مطالعه کرد. در این کتاب در چندین مورد به مناطق در غرب میانه اشاره شده است. این موارد رویدادهایی را بازتاب می‌دهند که نویسندگان شخسا در آن سهیم بوده‌اند. با این حال این کتاب دارای بعد ملی است و در همه محدوده‌های بهداشت عمومی قابل استفاده است. نویسندگان فصول مختلف در محیط‌هایی در ایالات متحده آمریکا مشغول به کارند. قرار گرفتن این نویسندگان در کنار هم منجر به شکل‌گیری کتابی شده که دیدگاه‌ها و زمینه‌های کارشناسی متفاوتی را بازتاب می‌دهد. در پایان هر فصل منابع ارائه شده‌اند. فصلنامه‌ها و کتاب‌ها خوانندگان را به سمت مطالب چاپی سوق می‌دهند. وب سایت‌ها اطلاعات تکمیلی را در قالب الکترونیک فراهم می‌آورند. سازمان‌ها بین خواننده و دیگر افراد دارای علائق مشابه تخصص بالاتر یا منابع اضافی در زمینه‌های مرتبط با موضوع ارائه شده در هر فصل، ارتباط ایجاد می‌کند. بخش‌هایی از برخی فصول قبلاً به گونه‌ای در " وضعیت بازنگری‌های هنری در بهداشت شغلی"^۱ آمده‌اند.

نتیجه‌گیری

این کتاب تعریف دقیق و قابل دسترسی از مدیریت در بخش بهداشت عمومی ارائه می‌دهد. و اما در مورد جان که در مطالعه موردی اول فصل به سمت مدیر برنامه ارتقاء یافته بود، یکی از همکارانش به او توصیه کرد کتاب "اصول مدیریت بهداشت عمومی"^۲ نوشته فالون و زگودزینسکی^۳ را مطالعه کند. این همکار خود

1. State of the Art Reviews in Occupational Health
2. Public Health Management
3. Fallon and Zgodzinski

نیز شش ماه پیش در وضعیت مشابهی قرار گرفته بود. مطالعه کتاب مذکور به وی کمک کرده بود تا در شغل جدید شروع خوبی داشته باشد. جان به توصیه همکارش عمل نمود و آخرین باری که دیده شد در شغل جدیدش به موفقیت دست یافته بود. همسر جان نیز تصمیم گرفت پرده‌ای به رنگ قرمز تیره برای اتاق نشیمن خریداری کند.

Resources

Organizations

American Public Health Association

800 I Street, NW
Washington, DC 20001-3710
Phone: 202-777-2742
Fax: 202-777-2534
E-mail: comments@apha.org
Web site: www.apha.org/

Centers for Disease Control and Prevention

1600 Clifton Road
Atlanta, GA 30333
Phone: 404-639-3311
Public Inquiries: 404-639-3534 or 800-311-3435
E-mail: www.cdc.gov/netinfo.htm (e-mail form)
Web site: www.cdc.gov/

National Association of County and City Health Officials

1100 17th Street, Second Floor
Washington, DC 20036
Phone: 202-783-5550
Fax: 202-783-1583
E-mail: naccho@naccho.org
Web site: www.naccho.org

National Association of Local Boards of Health

1840 East Gypsy Lane Road
Bowling Green, OH 43402
Phone: 419-353-7714
Fax: 419-352-6278
E-mail: nalboh@nalboh.org
Web site: www.nalboh.org/

National Environmental Health Association

720 S. Colorado Blvd., Suite 970-S
Denver, CO 80246-1925
Phone: 303-756-9090